

стимулює покращення загального фізичного стану, зокрема гнучкості та сили, що полегшує функціональне відновлення та покращує мобільність.

Висновки: аналіз науково-методичної літератури показав, що фізіотерапевтичні методи лікування є одним із найважливіших елементів комплексної реабілітації пацієнтів з грижами міжхребцевих дисків. Фізичні вправи позитивно впливають на відновлення функцій хребта, підвищують м'язовий тонус, покращують стабільність хребта та зменшують вираженість болю, що сприяє швидшому відновленню та підвищенню рівня якості життя.

ОКРЕМІ АСПЕКТИ ПІДГОТОВКИ ПРОФЕСІЙНОГО РЕАБІЛІТОЛОГА

Жиденко А.О., Паперник В.В.

Національний університет «Чернігівський колегіум» ім. Т.Г. Шевченка»

У сучасних умовах, під час повномасштабного вторгнення постійно збільшується кількість військових і цивільних людей, які після поранень потребують довготривалої реабілітації, тому питання підготовки якісних фахівців реабілітологів є актуальним.

Мета роботи: аналіз можливостей підготовки кадрів у галузі реабілітації в контексті змін законодавства та нормативної бази України.

Згідно наказу Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України від 14 вересня 2011 року № 1057, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 30 вересня 2011 року за № 1133/19871, галузь знань, за якою здійснювалася підготовка фахівців у закладах вищої освіти (ЗВО) за освітньо-кваліфікаційним рівнем бакалавр мало назву «Фізичне виховання, спорт і здоров'я людини». За третім напрямком «здоров'я людини» молоді фахівці забезпечувалися здобуттям знань та умінь для виконання своїх професійних обов'язків за допомогою вивчення наступних дисциплін: біохімія, анатомія, фізіологія людини, вікова фізіологія, спортивна фізіологія, спортивна медицина, лікувальна фізкультура, валеологія (основи здоров'я людини) та методика викладання, гігієна, основи масажу, фізична реабілітація, основи медичних знань, психофізіологія, психовалеологія та інших курсів. Крім того, для освітньо-кваліфікаційного рівня «спеціаліст» за напрямом підготовки «здоров'я людини» мали місце наступні спеціальності: здоров'я людини, фізична реабілітація, фітнес та рекреація. Тому, на багатьох факультетах у ЗВО не медичного спрямування були ліцензовані спеціальності, пов'язані з реабілітацією. Подальші зміни законодавства та нормативної бази України дали ще більше можливостей підготовки фахівців реабілітологів. Так, відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 29 квітня 2015 року

№ 266 «Про затвердження переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти» зі змінами, внесеними згідно з постановами КМ №674 від 27.09.2016, №53 від 01.02.2017, галузь знань «Фізичне виховання, спорт і здоров'я людини» перестала існувати, а «Педагогічна освіта» трансформувалась у галузь знань 01 «Освіта/Педагогіка», спеціальностями якої є: 014.11 Середня освіта (Фізична культура) та 014.14 Середня освіта (Здоров'я людини), 017 Фізична культура і спорт. Крім того, до напряму підготовки «Здоров'я людини» відносять галузь знань 22 «Охорона здоров'я» за спеціальністю 227 Фізична реабілітація (згідно наказу за № 1151 від 06.11.2015, у якому було затверджено Таблицю відповідності Переліку наукових спеціальностей), а пізніше 227 Фізична терапія, ерготерапія, 227 Терапія та реабілітація (Наказ №53 від 01.02.2017, постанова Кабінету Міністрів України від 7 липня 2021 р. № 762)). Ці документи дали можливість отримання спеціальності «Фізична терапія, ерготерапія» на факультетах фізичного виховання. Аналіз навчальних планів першого (бакалаврського) рівня ЗВО показав можливість цього, тому що фахівці спеціальності 014.14 Середня освіта (Здоров'я людини) мали 52 кредити на дисципліни фізичного виховання і спортивного тренування та при цьому набували компетентності з дисциплін: «Здоров'я людини, його діагностика», «Фізична терапія та ерготерапія», «Фізична і реабілітаційна медицина», «Біологія людини», «Педіатрія» тощо. Крім того, завжди потребує окремої уваги реабілітація спортивного травматизму та стану перетренованості у спортсменів, зокрема в Навчальному плані Підготовки магістрів було 4 дисципліни медико-біологічного циклу.

Після впровадження на факультетах фізичного виховання постанови МОН України від 26.01.2015 № 47 «Про особливості формування навчальних планів на 2015/2016 навчальний рік» та «Роз'яснення та рекомендації щодо реалізації ...» цього наказу від 13.03.2015 № 1/9-126 про рекомендації щодо обмеження кількості навчальних дисциплін до 8 у кожному семестрі все змінилось. За рахунок зменшення кількості годин шляхом об'єднання курсів або повного видалення дисциплін природничо-наукової підготовки з Навчального плану, залишилось 32+4 (по додатковій спеціалізації) кредитів, що складає 15,0% від загальної кількості кредитів. А для дисциплін професійної та практичної підготовки (біомеханіки, рухливих і спортивних ігор, плавання, гімнастики, фітнесу та ін.) – 130+43 (по додатковій спеціалізації) кредитів, що складає 72,0% від їх загальної кількості. Крім того, за наказом МОН України від 12.05.2016 № 506 з факультету фізичного виховання на природничий факультет було передано

Спеціальність «Здоров'я людини» – Шифр 014.05 Середня освіта (Біологія та здоров'я людини).

В новому Навчальному плані Підготовки бакалаврів галузі знань 01 Освіта/ Педагогіка Спеціальності 017 Фізична культура і спорт та у відповідній Освітній програмі (ОП), після проходження акредитації було залишено лише 5 дисциплін медико-біологічного циклу: Анатомія людини, Біохімія, Основи медичних знань, Фізіологія рухової діяльності, Спортивна медицина, що складає лише 21 кредит з 160 кредитів дисциплін професійної підготовки. Із ОП магістрів на факультеті фізичного виховання вилучили усі медико-біологічної дисципліни, тому виникає питання: «Якщо бакалаври отримали освіту на інших факультетах, наприклад, філологічному або історичному і закінчили магістратуру на факультеті фізвиховання, можуть бути вони фахівцями тренерами?» Підготовка реабілітологів на факультетах фізичного виховання взагалі стає неможливою.

- Згідно Постанови Кабінету Міністрів України від 27 серпня 2024 р. № 981 «Про реалізацію експериментального проекту щодо запровадження дуальної форми здобуття вищої освіти для підготовки фахівців з реабілітації у сфері охорони здоров'я», спеціаліст, який випускається із закладу освіти, має мати не лише якісні теоретичні знання, але і практичні навички. Для цього необхідно забезпечити потужну практичну підготовку спеціалістів із реабілітації. Згідно цього пілотного проекту, час навчання на робочих місцях становитиме щонайменше 45%. Студентів, які стануть учасниками експериментального проекту, прийматимуть до закладу охорони здоров'я на посаду «Асистент фізичного терапевта» та «Асистент ерготерапевта». Вони проходять освітню програму (виконуватимуть індивідуальний навчальний план) на робочому місці під керівництвом найбільш кваліфікованих фахівців з реабілітації з досвідом роботи фізичного терапевта або ерготерапевта. Студент отримує контрольований доступ до роботи з пацієнтом, до того ж матиме мотивацію – заробітну плату. Заклади охорони здоров'я, у свою чергу матимуть можливість впливати на формування змісту освітніх програм. Усе це допоможе підвищити якість підготовки асистентів фізичного терапевта і ерготерапевта. Підготовка якісного професійного фахівця реабітолога можлива тільки в медичних ЗВО за спеціальною програмою.